

Municipis que donen la cara

Tres localitats lideren l'ús del Facebook a Catalunya per a fins polítics

Xavier Martí i Torrent

D'una plaça pública de l'antiga Atenes a una pàgina del Facebook de l'Ajuntament, l'essència de la democràcia no ha canviat tant. Uns quants pobles de Catalunya utilitzen aquesta xarxa social com l'Àgora dels antics grecs. Un lloc on intercanviar opinions, dialogar i informar-se del que fan els governants.

Les eleccions americanes del novembre passat van confirmar el poder de les anomenades tecnologies de la Informació i comunicació (TIC) a l'hora de fer política. Pels analistes polítics, l'ús de les xarxes socials com Facebook, Flickr o Twiter, va catapultar Barack Obama a la Casa Blanca. Però lluny de la grandiloqüència americana, els ajuntaments de Copons (Anoia), Vilassar de Mar (Maresme) i Castellar del Vallès (Vallès Occidental) ja han experimentat la força de les TIC en la seva acció governamental. Una força, que per la professora de Ciència Política de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), Marta Cantijoch, es pot veure des de dos angles diferents. “Des d'un punt de vista democràtic crec que és rellevant perquè augmenta l'accés a la informació; i des d'un punt de vista electoralista és evident que els partits han vist un públic potencial i l'aprofiten”.

Ricard Espelt és el regidor de comunicació de Copons i el responsable que aquesta petita població anoienca s'hagi fet un forat a internet. A través del web Copons 2.0 i de les xarxes socials Facebook i Flickr els ciutadans del municipi no només poden fer tràmits *on line* i informar-se del que fa l'Ajuntament, sinó també contactar-hi intercanviar-hi opinions i participar de la vida associativa del poble. I de moment sembla que funciona, ja que una tercera part dels coponencs està enganxat a la xarxa.

A Vilassar de Mar també tenen un projecte similar. La regidoria de comunicació, que dirigeix Laureà Folch, s'ha posat entre cella i cella acostar l'administració a la població, sobretot la més jove, posant a la seva disposició un grup del Facebook. Per Folch la idea és “donar la possibilitat que la ciutadania s'informi i participi a través d'eines que ja utilitza en el seu dia a dia”. I com a Copons, tampoc els hi anat malament. “A dia d'avui el grup ja disposa de més de 1.000 usuaris subscrits i l'acollida, en el 98% dels casos, ha estat excepcional”, assegura orgullós Folch.

A Castellar del Vallès, en canvi, el Facebook s'utilitza en un pla més informatiu. “Les TIC són una bona forma per arribar, més o menys directament, a un segment de la població que ja utilitza Internet com a principal eina de comunicació”, assegura l'alcalde Ignasi Giménez.

Però no tot són flors i violes. Internet, com assegura el regidor de Vilassar, Laureà Folch, pot ser una eina útil “perquè el polític tingui *feedback* de manera instantània, i pugui reaccionar quasi a l'instant”, però també cal tenir en compte la fractura digital. Per la politòloga Marta Cantijoch “es constata que aquells que no tenen accés a internet són, a més, els que tenen menys recursos per participar políticament”.

Per evitar la fractura digital els tres municipis han adoptat estratègies similars. Oferir cursos d'informàtica i no oblidar les vies tradicionals de comunicació. “Malgrat hem

incorporat les TIC a la nostra activitat política quotidiana, no renunciem als instruments tradicionals de participació i comunicació”, assegura l’alcalde de Castellar del Vallès, Ignasi Giménez.

Un altre dels problemes amb que es troben alguns ajuntaments és la qualitat de la xarxa. La banda ampla no arriba a molts pobles de Catalunya i això és un *handicap* si es vol impulsar l’ús de les TIC. A Vilassar de Mar ho han solventat aquest mateix abril oferint internet a les llars a un preu de 15€ mensuals a través de la xarxa WIMAX que dota els edificis municipals.

Pel regidor de Copons, Ricard Espelt, les desigualtats tecnològiques, més que un problema, poden esdevenir una motivació. “Estem segurs, que arran del projecte Copons 2.0 l’entrada de les TIC a les llars coponenques ha sigut molt important”, assegura.

Més enllà dels avantatges concrets que les TIC poden portar a la governabilitat, els estudiosos del tema es pregunten si l’ús de les xarxes socials afavorirà a la participació política. La politòloga Marta Cantijoch ho té clar. “La resposta és sí, sempre i quant els partits i les institucions tinguin aquesta intenció en les seves estratègies respecte internet”.

Els responsables polítics que han provat aquestes eines estan expectants i confien que millori l’interés per la política entre els seus veïns “Espero que aquesta nova possibilitat d’interacció faci que els castellarencs, sobretot els joves, connectin més amb la nostra feina i vegin que treballem per resoldre els seus problemes”, assegura l’alcalde de Castellar del Vallès, Ignasi Giménez. El regidor de comunicació i noves tecnologies de Vilassar de Mar, Laureà Folch, creu que si no augmenta la participació almenys “el polític tindrà més capacitat d’arribar i convèncer al ciutadà, i fer-ho per una via totalment directe i planera”. Des de l’Anoia, Ricard Espelt, apunta cap una altra idea. “A Copons som llista única i el projecte de web 2.0 genera el *lobby* ciutadà necessari perquè no ens adormim”.

L’exemple de Castellar, Copons i Vilassar ha començat a interessar a altres municipis. L’alcaldessa de Santa Eugènia de Berga, Filó Tió, no descarta utilitzar el seu Facebook personal per fer política. La seva indecisió, la justifica perquè encara no ha valorat prou els pros i contres d’aquesta xarxa social. “El Facebook tot el que té de positiu ho té de negatiu”, indica. “Per una banda acostarà una part dels ciutadans a la política però per l’altra hi ha gent que no hi pot accedir. Vull buscar l’equilibri”, s’explica. Al Bergadà, el municipi de Guardiola de Berguedà fa poc que ha iniciat el seu grup al Facebook, i tot i la novetat, la gent n’està satisfeta. “Trobo molt bé la iniciativa que ha pres l’ajuntament, el meu horari laboral no és gaire adequat per anar al consistori i així a través del Facebook podré expressar les meves opinions i prendre partit”, assegura Montse Costa, una jove de 28 anys que acaba d’inscriure’s al grup del poble.

Qui també comença a prendre nota de l’èxit d’iniciatives com aquestes són els partits polítics. Per la politòloga Marta Cantijoch, “la majoria de partits s’han adonat que han d’utilitzar internet, no només perquè queda modern, sinó perquè en treuen beneficis”. Però el responsable de noves tecnologies de Convergència i Unió (CiU), Roc Fernández, en constata un perill. “Un grup al Facebook amb el logo del partit no permet eixamplar la base de la formació i es pot convertir en un *“xiringuito”* on només hi hagi els quatre militants de torn”. Un fet que no preocupa massa a Iniciativa (ICV). Per Eva Marín, coordinadora de publicacions i web del partit “el perfil compromès del

nostre militant amb els moviments socials fa que efectivament la nostra gent dinamitzi grups més enllà del propi”. També n’hi ha que l’utilitzen per fins merament propagandístics. El partit d’extrema dreta Plataforma per Catalunya (PxC) utilitza la xarxa social per promocionar la figura del seu líder, Josep Anglada, amb tots els actes als que participa.

Per la politòloga, Marta Cantijoch, malgrat aquesta efervescència en l’ús de les xarxes socials encara no ens trobem en el seu punt àlgid. Cantijoch pronostica que ”en un futur l’ús polític de les TIC anirà a més i a millor i s’adaptarà a les circumstàncies de cada país”.

El pronòstic dels experts és compartit pels municipis que ja utilitzen les xarxes socials. “Un cop dins de l’anomenada política 2.0, el proper repte que se’ns presenta és l’audiovisual, de fet ens estem plantejant utilitzar el vídeo com a eina de comunicació institucional”, avança l’alcalde de Castellar, Ignasi Giménez. Mentre a Vilassar, Laureà Folch, s’enorgulleix que “des d’algunes ciutats espanyoles s’ha analitzat el cas del nostre municipi com a exemple de bona pràctica de comunicació i participació entre l’administració local i el ciutadà”. A Copons, l’Ajuntament està tant satisfet dels resultats de la seva política que vol “donar a conèixer el projecte perquè serveixi de referent de bones pràctiques a nivell polític”, tal i com explica el seu regidor, Ricard Espelt. De moment, i a tenor dels resultats que s’estan obtenint, tot sembla indicar que la democràcia està substituint la vella toga blanca i llarga dels grecs pel ratolí i el teclat.

Desambarcament a la blogosfera.

La política municipal ha començat a veure les possibilitats que ofereix la xarxa. Si fa uns anys la via preferent per comunicar les idees era el boca orella al carrer, ara els càrrecs electes s’han adonat de la utilitat d’eines com el Facebook o els blocs. Segons un estudi de l’Associació Catalana de Municipis (ACM), un total de 212 càrrecs municipals electes de Catalunya fan servir un bloc de forma regular.

Fora del país, a les Illes Canàries, un dels últims a incorporar-se a la blogosfera és José Sindo, alcalde de la Candelaria. Sindo va ser l’amfitrió de les jornades *Icities* sobre noves tecnologies que es van celebrar al seu municipi l’any passat. L’alcalde en va treure una conclusió clara “ L’ús del bloc pot millorar les meves decisions polítiques perquè podré tenir molt a prop els veïns i saber què en pensen”.

Tornant a Catalunya, les direccions dels partits polítics sembla que no donen directrius al respecte. Pel responsable de noves tecnologies de CiU Roc Fernández, l’estratègia que cal seguir és la dels partits americans. Crear nodes que permetin eixamplar la base social del partit. “No ens importa tant la quantitat com la qualitat dels blocs. L’objectiu és que, per exemple el secretari general de CCOO Joan Coscubiela estigui a dos clics de CiU mitjançant l’enllaç del seu bloc amb el del nostre diputat Carles Campuzano”.

Però al marge d’això, els blocs també són utilitzats pels partits petits, atès que és una eina fàcil i barata per difondre els seus arguments. La CUP per exemple, té 45 blocs que representen 23 de les 56 agrupacions municipals que té el partit arreu dels Països Catalans.